

**ОБЩИНСКИ ПЛАН
ЗА РАЗВИТИЕ
НА ОБЩИНА ЧЕПЕЛАРЕ**

2005 - 2013 година

СЪДЪРЖАНИЕ

1. Увод.....	1 стр.
2. Анализ на икономическото и социалното развитие на Община Чепеларе.....	3 стр.
2.1. Стопански сектор – развитие на бизнеса, промишлеността и селското стопанство.....	4 стр.
2.1.1. Туризъм.....	4 стр.
2.1.2. Промисленост.....	8 стр.
2.1.3. Селско стопанство.....	9 стр.
2.1.4. Горско стопанство.....	10 стр.
2.1.5. Бюджет и финансово състояние на община Чепеларе.....	10 стр.
2.2. Човешки ресурси.....	12 стр.
2.2.1. Социална инфраструктура.....	12 стр.
2.2.2. Образование и възпитание.....	13 стр.
2.2.3. Култура.....	14 стр.
2.3. Развитие на инфраструктурата и опазване на околната среда.....	16 стр.
2.3.1. Транспортна инфраструктура.....	16 стр.
2.3.2. Водоснабдяване.....	16 стр.
2.3.3. Електроенергийна система.....	17 стр.
2.3.4. Съобщителна инфраструктура.....	17 стр.
2.3.5. Опазване на околната среда.....	17 стр.
3. Силни и слаби страни, възможности и ограничения пред местното социално-икономическо развитие (SOWT анализ)	19 стр.
4. Визия, главна стратегическа цел, стратегически цели и подцели. Дърво на целите.....	21, 21А стр.
5. Планове за действие.....	22 стр.

ОБЩИНСКИ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ЧЕПЕЛАРЕ 2005 – 2013 година

1. У В О Д

1.1. Община Чепеларе притежава стратегия и план за развитие за периода 2000 – 2006 г. Настоящият план за развитие на община Чепеларе се разработва съгласно чл. 14 от Закона за регионалното развитие; § 2, ал. 4 от преходните и заключителни разпоредби към Закона за регионалното развитие; Методическите указания за разработване на общински планове за развитие; насоките и уменията придобити по време на обучението “Партньори за развитие” по проект “България: Подпомагане на общините и местния потенциал – разпространение на опита”, реализиран от британската консултантна фирма ITS и нейните български партньори /Технически университет – София, филиал Пловдив и “ЕКИП – европейски консултации, иновации и партньорство” – неправителствена организация, регистрирана и базирана в град Пловдив/, финансиран от Министерството за международно развитие на Великобритания /DFID/.

1.2. Община Чепеларе прецени, че не е нужно да изготвя нов общински план за развитие, тъй като притежава стратегия и план за развитие за периода 2000 – 2006 г., който все още не е приключил. Ето защо тя реши само да актуализира и надгради съществуващия общински план за развитие, следвайки следния план за актуализиране:

ЕТАП	ДЕЙНОСТ	СРОКОВЕ
Формиране на управителна група	Определяне състав на групата и избор на фасилитатор; Определяне на функциите на плана; Определяне на заинтересованите страни и покана; Определяне на график и бюджет на процеса; Анализ на съществуващата стратегия за развитие на община Чепеларе и преглед на наличната информация и други документи, с които разполага общината.	Месец октомври
Формиране	Срещи със заинтересованите страни за определяне състава на работните групи; Определяне на правила за работа на работните	

на работни групи	групи; Обща среща с членовете на работните групи за запознаване със съществуващата стратегия за развитие на община Чепеларе и преглед на наличната информация и други документи, с които разполага общината.	Месец октомври
Работен процес	Събиране на информация от работните групи; Анализ на събраната информация; Определяне на приоритети; Определяне на стратегическите цели и визия; Определяне на конкретни цели и изготвяне на проект – бюджет; Консултиране с основните заинтересовани страни по отношение на цели, приоритети и бюджет; Изготвяне на план за действие; Окончателен проект на плана за развитие.	От месец ноември до месец януари
Внасяне и одобрение от общинския съвет	Кмета изготвя докладна до Общински съвет с предложение за приемане на Общинския план за развитие; Общински съвет приема плана.	Месец февруари

1.3. По отношение на социално – икономическото си развитие община Чепеларе е на едно от първите места в област Смолян. Тя се отличава с най – добре развит зимен туризъм в Родопите. На нейна територия се намира един от най – големите зимни курорти в България – к.к. Пампорово. Фирмата “Пампорово – ски” ООД, разположена в град Чепеларе, е една от най – големите фирми в областта. Равнището на безработицата в община Чепеларе е в рамките на средния процент за страната и е най – ниско за област Смолян.

Община Чепеларе попада в Южен централен район за планиране съгласно чл. 6, ал. 3, точка 5 от Закона за регионалното развитие.

1.4. Формулираната визия в общинския план за развитие на община Чепеларе е: “Община Чепеларе – туристически център с развит зимен и летен туризъм; център за професионално обучение по туризъм, хотелиерство и бизнес. Използване по най-разумен и ефективен начин природните и културни дадености, за осигуряване на поминъка и просперитета на всички жители на общината, едновременно с това да задоволява културните, образователните и здравните нужди на жителите.”

Приоритетите за развитие на община Чепеларе са в областта на: туризма; дърводобива; дървопреработване; производството на ски, ски обувки и сноуборд; картофопроизводство; подобряване на инфраструктурата.

След осъществяването на общинския план за развитие, община Чепеларе ще е повишила жизнения стандарт и доходи на своето население, стабилизирала

местната икономика, изградила нова и подобрила съществуващата инфраструктура.

2. АНАЛИЗ НА ИКОНОМИЧЕСКОТО И СОЦИАЛНОТО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ЧЕПЕЛАРЕ /АНАЛИЗ НА СИТУАЦИЯТА/

Община Чепеларе се намира в Централните Родопи, в горното течение на Чепеларска река. Средната надморска височина е 1 200 м., граничи с общините Смолян, Лъки, Девин, Асеновград, Родопи. Територията на общината е 384 кв. км., от които 73 % горски фонд, 14 % мери и пасища, 11 % обработваема земя, върху останалите 2 % са разположени 12 населени места, от които 10 кметства, а именно: с.Павелско, с.Хвойна, с.Забърдо, с.Малево, с. Орехово, с.Богутево, с.Острица, с.Лилеково, с.Зорница, с.Проглед, а също така и известния зимен курорт Пампорово. Общият брой на населението в общината е 8 964 човека, от които 4 323 са мъже и 4 641 жени. До 18 години са 1 384, от 18 до 60 години – 5 176 и над 60 години 2 404 човека. В общинския център град Чепеларе жителите са около 5 824 човека, като целогодишно през курортните хижи в общината и к.к. Пампорово минават десетки хиляди туристи, както от България, така и от чужбина. Съотношението между градското и селското население е 65:35 в полза на градското.

Общинският център Чепеларе се намира на 230 км от столицата на България – София, на 80 км от хилядолетния град Пловдив и на 10 км от световноизвестния зимен курорт Пампорово.

Многовековната и богата история на Чепеларе го е утвърдила като административен, стопански и културно – просветен център в Родопите.

Теренът на общината има типичен планински характер. Преобладават стръмните терени с предимно сенчесто изложение и надморска височина 1000 – 1600 м. Най-високата точка на територията е връх “Персенк” – 2091 м.

Морфоложкият облик на територията е резултат от ерозионни процеси,

свързани с едно продължително заравняване на релефа, което обуславя

заравнения характер на билните части, меките и овални форми, придаващи

особени чар на Западните Родопи.

Община Чепеларе попада в обсега на планинският климатичен район съобразно надморската височина, към европейско – континенталната климатична област и към преходно – континенталната подобласт. Важно значение за формирането на климата има разположението на Родопския масив в граничните зони на умерено – континенталния климат и влиянието на средиземноморския басейн, сложният релеф на планината, слънчевата радиация

и преноса на въздушни маси от по – големи геоложки ширини. Поради чувствителното влияние на средиземноморието зимата е мека и топла. Чепеларе е най – слънчевият град в България с 270 слънчеви дни в годината и изобилие от сняг през зимата. Снежната покривка се задържа сравнително дълго, между 80 и 120 дни в годината със средна дебелина за м. януари и февруари 30 – 80 см. Пролетта настъпва значително късно – в средата на м. май, есента е топла и суха, лятото – прохладно и свежо.

2.1. СТОПАНСКИ СЕКТОР – РАЗВИТИЕ НА БИЗНЕСА, ПРОМИШЛЕНОСТТА И СЕЛСКОТО СТОПАНСТВО

В миналото водеща роля в развитието на чепеларската икономика имат отраслите свързани с експлоатацията на горските ресурси. На тази основа постепенно се развиват множество разнообразни форми за стопанска дейност, които с годините се развиват и разрастват. Поставят се основите и се налагат много видове нови промишлени и занаятчийски професии. Тяхното практикуване от чепеларското население осигурява траен и стабилен поминък.

Наред с това се развиват и традиционните за Чепеларе икономически дейности – селскостопанското производство и животновъдството.

Освен горе посочените отрасли определящи звена в структурата на стопанския живот на чепеларската котловина са също така туризма, почивното дело и зимните спортове.

Може да се каже, че днес ситуацията не е по – различна. Основен приоритет в развитието на икономиката на Чепеларе си остават туризма, горското и селско стопанство.

2.1.1. ТУРИЗЪМ

Благоприятният преходно – континентален климат със силно изразено средиземноморско влияние, внушаващите вековни масиви от смърч, бор и ела, екологично чистата околна среда, добре развитата инфраструктура, почивна и развлекателна база предопределят на Чепеларе бъдеще на един привлекателен и атрактивен зимен и летен планински курорт.

Поради тези причини една от основните дейности в общината е развитието на туризма преди всичко в следните аспекти:

- **Зимен ски туризъм:**

В град Чепеларе и околностите му съществуват:

- Писта “Мечи чал 1” за алпийски дисциплини е с дължина 3 150 м, ширина 50 м и денивелация 720 м., пистата е хомологирана и на нея могат да се провеждат международни състезания по ски алпийски дисциплини и сноуборд,
- Писта “Мечи чал 2” – туристическа писта - е с дължина 5 250 м, ширина 25 м и денивелация 720 м.,
- Писта за ски бягане с дължина 3000 м, на надморска височина 1282 м.

Пистите, които са между най – добрите алпийски трасета в Европа, са с обща дължина 11 400 м и се обслужват от двуседалков лифт с дължина 2 471 м, при времетраене на пътуването 17 минути и капацитет 700 туристи за час. три ски vleka, детски спортен център за шейни и други детски забавления, три ски vleka, детски спортен център за шейни и други детски забавления. В близост до града има трасе за биатлон с дължина 5 км.

За развитието на туризма се грижат създадените през 1997 г. Местен съвет по туризъм и Сдружението на частните хотелиери и ресторантьори в град Чепеларе. В общината има 15 хотели и семейни хотела, 73 къщи за почивка и 5 туристически хижи от категория 1,2 и 3 звезди с общ капацитет 1 400 легла. В к.к. Пампорово, на територията на община Чепеларе, съществуват хотели и почивни станции с категории 2, 3, 4 и 5 звезди и общ капацитет 5976 легла. В к.к Пампорово е огромно разнообразието от заведения, спортни площадки, съоръжения за фитнес и рехабилитация – пет басейна, два тенис корта, две боулинг зали и др.

- **Летен планински и пешеходен туризъм:**

На територията на община Чепеларе функционират шест туристически хижи и една ловна. Те се стопанисват от Туристическо дружество “Студенец”, основано през 1934 г., което освен легловата база предлага екскурзионни летувания по определени маршрути, зелено училище, походи, организиране на ученически и тренировъчни лагери и посещения на обекти, а също така и за обучение на кадри от най – високите нива на фирменото и държавно управление за работа в екип, лидерство и вземане на решения. Последното изисква наличие на материална база от различен тип – от най-висок до най-примитивен стандарт и добре подготвени треньори и ръководители.

През община Чепеларе преминават и туристически маршрути, много подходящи за пешеходен туризъм:

- Пампорово Мечи чал - Мечо гробе - х. “Изгрев” / 5.30ч/– м. Глухите камъни - Чудни мостове /5ч./– х. “Кабата” - през с. Малево и с. Хвойна/5ч./,
- Пампорово – Мечи чал - Мечо гробе - х. “Изгрев” / 5.30ч/– м. Глухите камъни - м. Гробен проход /Мезаргедик/ - х. “Персенк”/4ч/ - х.” Върховръх” /8 ч./– Перушица /5ч./,

- Пампорово – Мечи чал - Мечо гробе - х. “Изгрев” / 5.30ч/– м. Глухите камъни - м. Гробен проход/ Мезаргедик/ - х. “Персенк”/4ч./- х. “Връховръх” /8 ч./ - х. “Бряновщица” – Храбрино /5 ч./,
- Пампорово – Мечи чал - Мечо гробе - х. “Изгрев” / 5.30ч/– м. Глухите камъни - м. Гробен проход /Мезаргедик/ - х. “Персенк”/4ч./- Бяла черква – /6ч/ - х. “Здравец”,
- Пампорово – Мечи чал - Мечо гробе - х. “Изгрев” / 5.30ч/– м. Глухите камъни - Чудни мостове /5ч./– х. Кабата - през с. Малево и с. Хвойна/5ч./ с.Павелско - хижа “Пашалийца” /4.30 ч./- м. Хайдушки поляни - х. “Момчил юнак” /7 ч./- с. Момчиловци /2.30ч./,
- Пампорово – Мечи чал - Мечо гробе - х. “Изгрев” / 5.30ч/– м. Глухите камъни - Чудни мостове /5ч./– х. Кабата - през с. Малево и с. Хвойна/5ч./ с.Павелско - хижа “Пашалийца” /4.30 ч./- м. Хайдушки поляни - х. “Момчил юнак” /7 ч./- Националната Астрономическа Обсерватория – Роженски поляни - Пампорово/5 ч./,
- Пампорово – Рожен – НАО /2.30 ч./– х. Пашалиица /8 ч./ – гр. Лъки/2.30ч./– с. Борово /2.30ч./ – Кръстова гора /1.30ч./– с. Мостово/ 1ч./ – Белинташ,
- Пампорово – Рожен – НАО /2.30 ч./– х. Пашалиица /8 ч./ – гр. Лъки/2.30ч./– с. Борово /2.30ч./ – Кръстова гора /1.30ч./– с. Мостово/ 1ч./ – Белинташ /1.30ч./- х. Марциганица /4.30ч./– х. Безово – х. Момина сълза – Асеновград./5ч./.

Еднодневни маршрути на територията на община Чепеларе, с по-малко натоварване:

- Чепеларе – хижа Изгрев – Местността Глухите камъни – Местността Мезаргедик – Природен феномен “Чудните мостове” - Хижа Кабата – с. Малево – с. Хвойна. – може да бъде и двудневен, ако има преспиване на хижа “Скални мостове”,
- Чепеларе – параклис “Свети Петър и Павел” – местност “Чуфаджиица” – параклис “Света троица” – Национална Астрономическа Обсерватория – параклис “Света троица” – местност Роженски поляни – параклис “Свети дух” – параклис “Свети Кирик и Юлита” – параклис “Свети Панталеймон – с. Проглед – параклис “Света Марина”- параклис “Свети Илия” – Чепеларе,
- Чепеларе – хижа Изгрев – с.Забърдо – Природен феномен “Чудни мостове” – връх Персенк – с. Орехово –с. Хвойна,
- Чепеларе - изоставеното село Караманица – национална Астрономическа Обсерватория – хижа Пашалиица – с. Павелско,
- Чепеларе – Янчовица – местността Роженски поляни – местността Светицата – к.к. Пампорово – Мечи чал – Чепеларе.

Като цяло общината предлага благоприятни условия за аклиматизация и подготовка на спортисти, на национални и международни отбори в различни спортове. Освен базата на Пампорово, която може да се използва в не

натоварени сезони, в град Чепеларе съществува потенциал за разгръщане на подобна инициатива с всички необходими обекти и съоръжения.

Съществува допълнителна база за спорт и отдых към бившето спортно училище /сега Професионална гимназия по туризъм/ и към СОУ “Васил Дечев”. Тя включва зала за стрелба, за баскетбол и волейбол, за гимнастика и борба, плувен басейн. Проектиран е спортен комплекс, който се предвижда да се изгради при южната част на града и ще предлага още по-голямо разнообразие от зали и съоръжения.

- **Еко туризъм и селски туризъм:**

Община Чепеларе е изключително подходяща за организиране на туризъм за млади хора и деца на основата на нови и интересни програми за контакт с природата, за поощряване на творческото мислене и вътрешното себепознаване, за оцеляване сред природата. Предпоставка за това са и природните забележителности, намиращи се на територията на общината:

- Скален феномен “Чудните мостове – Еркюприя” до с. Забърдо – три естествени моста върху малката река Айдарско дере, оформящи един от най-забележителните природни феномени в Родопите.
- Скален феномен “Дуплево” – на 15 мин. път пеша от с. Орехово- неповторим скален ансамбъл от пещера пред която живописно всяка пролет излива пенливите си води красив водопад. На върха на скалата в кръгли дупки ,на отвесната каменна стена вият гнезда диви ластовици.
- Водопад “Скакалото” – с. Орехово,- на 20 мин. път пеша от селото, в скалната ниша под водопада до късно лято се намират ледени кристали.
- Скален феномен “Костен камък” – скална ниша посестрима на Чудните мостове; Величието на неповторимата красота на Костен камък може да се усети само ако мине през сърцето на посетителя. Намира се на 1.20 мин. път пеша от с. Орехово.
- Куцинско блато – естествено находище на родопски крем, включен в “Червената книга”.

Интерес представляват скалните образувания и пещерите в близост до Чепеларе, които заедно със съществуващия Музей на родопския карст превръщат района в център на пещерното дело.

- **Културен туризъм:**

Освен от подходящите географско климатични условия гореизброените аспекти на туристическата индустрия обективно се обуславят и от историческата даденост (тук са останали множество исторически паметници, свидетелстващи за праисторическата, тракийската, елинската, римската, византийската, османската, средновековната българска и възрожденска

култура), уникално фолклорно богатство и етнографски традиции на местното население. На територията на община Чепеларе има:

- Седемдесет и един паметника на културата, от които 17 са обявени за паметници на културата, а останалите 54 са само декларираните за такива. Три от обявените паметници на културата са с национално значение, 2 за сведение, а другите 12 с местно значение. От декларираните паметници на културата 4 са с национално значение, 1 за сведение и 49 с местно значение.
- Останки от 4 крепости, някои от които са от около V-I век преди Христа. Всички те са се използвали до падането на Родопите под Османска власт.

В община Чепеларе функционират два музея, една музейна историко – етнографска сбирка и една постоянна етнографска изложба. Всички те представляват голям интерес за туристите посещаващи не само община Чепеларе, а и изобщо Централните Родопи. Особено Музея на родопския карст, който представя красотите на пещерите и пещерни експонати, запазени от зората на човешката история и е единствен на Балканския полуостров.

На територията на община Чепеларе е разположена и Националната астрономическа обсерватория “Рожен”. Обсерваторията се намира на височина 1 720 – 1750 м над морското равнище, на 14 км от град Чепеларе и на 15 км от к.к. Пампорово. Тя е една от петте най – големи европейски наблюдателни комплекси. Разполага с 4 телескопа, като най-големият от тях е двуметровия огледален телескоп. Обсерваторията единствено не е оборудвана за наблюдение на слънцето и на изкуствени спътници. В съчетание с Планетариума в Смолян, НАО се превръща в уникална туристическа дестинация.

Съществен принос за развитието на културния туризъм имат и читалищата. В общината функционират 6 читалища, като най – богатата и разнообразна е дейността на читалище “Родопска искра”, което е основано преди 125 години и разполага с голяма зала с 430 места и малка зала с 20 места. За туристите, посещаващи град Чепеларе представляват голям интерес изявиите на съществуващите към читалище “Родопска искра”: драмсъстав, хор за стари градски песни, битова група, хор за църковни песнопения, група за брейк танци и балет “Ритъм”.

Има традиции и условия за развитието и на религиозен туризъм по определени маршрути, обвързващи отделните близки и далечни обекти. Привържениците на подобен тип туризъм са с предпочитания към по – примитивните и скромни форми на нощуване.

На територията на Община Чепеларе съществуват следните църкви, храмове и параклиси:

- Православни църкви – има 8 църкви, като 5 от тях са декларираните за художествени паметници на културата с национално значение, а една - с местно:
 - Църква “Св. Атанасий Велики” – град Чепеларе;
 - Църква “Възнесение Господне” – село Павелско;
 - Църква “Възнесение Господне” – село Малеву;

- Църква “Св. Илия” – село Хвойна;
 - Църква “Успение Богородично” – град Чепеларе;
 - Църква “Св. Неделя” – село Орехово;
 - Църква “Успение Богородично” – к.к. Пампорово;
 - Църква “Св. Пантелеймон” – село Проглед.
- Православни параклиси – има 72 параклиси, като 14 от тях са декларирани за архитектурни паметници на културата с местно значение.
 - Мюсюлмански храмове – има 2 джамии и 4 месчита.

2.1.2. ПРОМИШЛЕННОСТ

Към настоящия момент в общината са регистрирани около 900 фирми. Най – голямата е “Пампорово – ски” ООД, специализирана в производството на ски и сноуборд, единствена на Балканския полуостров. Отскоро в “Пампорово – ски” ООД се произвеждат и ски обувки по лиценз на австрийската фирма “Атомик”. Така Чепеларе е единственото място в света където се произвеждат ски и обувки за тях.

Втората по големина фирма е “Пампорово” АД – Пампорово. В общината има три предприятия за преработка на селскостопанска продукция, две държавни лесничейства, около двацет дървообработващи предприятия и около десет работилници за мебели, дограма и дърводелски услуги.

На територията на общината развива дейност и “Фунгоробика – България” ООД, която е предприятие за изкупуване и преработка на гъби, предназначени за износ в Италия.

Съществуват още предприятия за строителни материали, шивашки цехове и фирми за строителна дейност.

2.1.3. СЕЛСКО СТОПАНСТВО

- **Земеделие:**

Селскостопанския фонд на общината включва общо 130 659 дка.

Поради географското разположение на община Чепеларе селскостопанските дейности, които могат да се развиват са ограничени. Основната земеделска култура, която се отглежда в района са картофите. Те осигуряват минимален доход на производителите, тъй като производството им е разпокъсано, трудно се обработва машинно, себестойността на продукцията е висока, а пазара е наситен и с вносна по – евтина стока. За да бъде рентабилно това производство е необходимо сдружаване на земеделските стопани, обработващи съседни имоти за по – пълноценно използване на съществуващия машинен парк, използване на висококачествени и подходящи сортове семена, осигуряващи висок добив, високо качество. Районите около селата Орехово, Забърдо и Зорница са с най – подходящи природни условия за това.

Наред с традиционното картофопроизводство, в районите около Хвойна и Павелско е възможно отглеждането на етерично – маслени култури като лавандула, мента и всички видове овощни дървета.

На територията на цялата община е подходящо засаждането и възстановяването на площи, засети с дребни плодове от подбрани сортове, билки (лечебни и за подправки). Това ще даде възможност за увеличаване на площта на пашата на пчелите, а с това и броя на кошерите и пчелите майки, което ще разшири възможностите за производство на мед и други пчелни продукти.

- **Животновъдство:**

На този етап не е благоприятно развитието на животновъдството поради високата себестойност на продукцията и ниските изкупни цени на млякото. Въпреки това е възможно увеличаване на асортимента на млечните продукти в сега съществуващите мандри: производство на кисели млека – натурални и с горски и дребни плодове, различни видове сирена, кашкавали, сирене – крема, сладоледи, сметани и др. и то в различни по грамаж и подходящи по вид опаковки, които могат да се използват в туристическата дейност.

2.1.4. ГОРСКО СТОПАНСТВО

- **Дърводобив:**

Горският фонд на община Чепеларе е 25 000 хектара, като над 70 % от горите са частни. На територията на община Чепеларе функционират три Държавни лесничейства. Може да се каже, че горското стопанство и горската промишленост са добре развити, те са един от водещите отрасли в общината и имат определяща роля в икономическото развитие на района.

През 2001 г. е изготвен десетгодишния лесоустроителен план за ДЛ – Чепеларе, а през 2005 г. ще бъде разработен такъв и за ДЛ – Хвойна, който ще влезе в действие от 2006 г.

На територията на община Чепеларе има регистрирани 23 горовладелски кооперации, които членуват в сдружение “Горовладелец” – със седалище в град Чепеларе.

Трябва да се следи стриктно за почистването на сечищата и извозването на отпадъците до депата за преработка на дървесни отпадъци и евентуалното им подготвяне за енергийна суровина.

- **Дървопреработване:**

Дървесината е основното ползване от горите и от нея се очаква най – голям икономически ефект, но за това е необходимо да се развие дървообработването, като производството на: мебели, дограма, палети, дървени играчки и др. изделия. За тази цел трябва да се изгради сушилен комплекс, като отпадъците от дърводобива, дървообработването и мебелното производство да се използват за енергиен източник за производство на пара за него и за отоплителни централи. По този начин се създава затворен цикъл с безотпадна технология.

В общината съществуват около двацет дървообработващи предприятия и около десет работилници за мебели, дограма и дърводелски услуги. За в бъдеще тези предприятия ще се увеличават.

- **Страничните ползвания от гората:**

Събирането на гъби, билки, диворастящи горски плодове, добив на смола, борина, лико и др. разрешени от закона дейности, трябва да придобият организиран характер. Това ще ограничи незаконното и неправилното им събиране и изкореняване.

2.1.5. БЮДЖЕТ И ФИНАНСОВО СЪСТОЯНИЕ НА ОБЩИНА ЧЕПЕЛАРЕ

Бюджетът на община Чепеларе за разглеждания период – 2001-2004 год. е сравнително стабилен, независимо, че някои от основните пера търпят промени поради реформите в областта на местното самоуправление, направени през последните две години / тези промени засягат основно разделението на отговорностите по бюджета на общински и държавни, както и разработването на нормативи за броя на заетите лица, средната работна заплата и изчислени стандарти за издръжка на дейностите определени като държавна отговорност /.

Общата сума на бюджета се движи между 2 417 х.лв. през 2001 год. до 4 065 х.лв. през 2004 год., като средния индекс на нарастване е 120.89%, а нарастването в абсолютна стойност в сравнение с 2001 год. е 68.18%.

Обобщени данни за бюджета на община Чепеларе 2002-2005 год.

Наименование	Отчет 2002г.	Отчет 2003г.	Отчет 2004г.	Ут.пла н 2005г.
I. Приходи	3 695	3 909	4 976	5 025
	547	815	647	967
1. Собствени приходи	1 702	1 589	2 625	2 639
	117	103	524	435
2. Взаимоотношения с ЦБ	1 328	1 932	2 294	1 842
	852	145	581	748
3. Трансфери	697 873	381 593	65 675	447 088
4. Заем от ИБСФ	-44 500	20 000	-20 000	-
5. Финансиране дефицита	11 205	-13 026	10 867	96 696
II. Разходи	3 695	3 909	4 976	5 025
	547	815	647	967
1. Разходи за персонала	1 479	1 680	1 673	1 882
	369	868	548	411

2.Издръжка	1 024 009	1 394 396	2 254 033	1 644 224
3.Обезщетения и соц.пом.	358 055	9 583	4 630	6 000
4.Субсидии	23 330	50 893	65 661	103 727
5.Други разходи	14 190	13 758	10 923	211 718
6.Капиталови разходи	796 594	760 317	967 852	1 177 887

Средно месечните салда по приходните сметки на общината по години са както следва:

2001 год. – 214 241 лв.

2002 год. – 273 600 лв.

2003 год. – 312 715 лв.

2004 год. – 457 261 лв. / във основа на данните за изпълнението на бюджета към 31.05.2004 год. /

Нарастването на собствените приходи на общината като абсолютна стойност за периода 2001-2004 год. също бележи ръст, като среден индекс на нарастване 125.15%. Относителния дял на собствените приходи към бюджета за периода е сравнително стабилен и варира от 50.50% през 2001 до 55.76% през 2004 година.

Капиталовите разходи отбелязват най-висок темп на растеж с индекс 239.34 средно за четирите разглеждани години, като общото нарастване през 2004 год. в сравнение с 2001 е повече от четири пъти. Освен това през 2004 год. общината заделя и средства за допълнителни фондове – различни от целевите субсидии, които допълнително увеличават сумата на капиталовите разходи и разходите за текущ ремонт.

В средствата отделяни за капиталови разходи се включват както целева субсидия от държавния бюджет, така също собствени средства заделяни от общината и трансфери имащи характер на капиталов разход.

Капиталови разходи и разходи за текущ ремонт на община Чепеларе за периода 2001 – 2004 год.

/ лева /

		2001 г.	2002 г.	2003 г.	2004 г. /план/
1	Капиталови разходи	149 692	796 594	760 317	687 500
	в т.ч.				
1 . 1 .	пътна инфраструктура	70 764	186 399	193 372	294 400
1 . 2 .	ВиК	-	19 532	21 885	83 600
1 . 3 .	други	78 928	590 663	545 060	309 500

2.2. ЧОВЕШКИ РЕСУРСИ

2.2.1. СОЦИАЛНА ИНФРАСТРУКТУРА

На територията на община Чепеларе има регистрирани 33 НПО в следните области:

- Спорт – 11,
- Образование и култура – 8,
- Туризм – 5,
- Обществена дейност – 4,
- Екология – 2,
- Социална дейност – 3.

През януари 2004 г. се учреди Сдружение “Център на НПО – Чепеларе” от осем неправителствени организации: Фондация “Обществен фонд – Чепеларе”, Сдружение “Съвет по туризм – Чепеларе”, “Сдружение за алтернативно обучение и квалификация – САОК”, Сдружение “Български съюз за защита на Родопите” – град Чепеларе, “Училищно настоятелство “Васил Дечев”, Сдружение на хотелиери, ресторантиери и търговци “Чепеларе”,

Читалище “Алеко Константинов” – село Павелско, Читалище “Никола Йонков Вапцаров” – село Хвойна. Усилията на сдружението са насочени към създаване на благоприятна среда за развитие на нестопанските организации в община Чепеларе, като едновременно с това работи за устойчивото развитие на регион Чепеларе чрез предоставяне на по – големи възможности на неправителствените организации и гражданския сектор и създаване на партньорство с местната власт и бизнеса.

То осигурява широк кръг от информационни услуги и пряк достъп до интернет и нови информационни технологии, както и повишаване нивото на култура и информираност за гражданското общество в региона чрез обучения, семинари, работни срещи и др. Подкрепя граждански инициативи в региона и социално – икономическото му развитие. Осъществява консултантска помощ за повишаване на професионалната квалификация на НПО и подпомага стартирането и организационното развитие на нови НПО, а също така поддържа ресурсна библиотека с периодични издания и документи за НПО. Организира тренинги и обучение за повишаване на капацитета на НПО в регион Чепеларе, както и стимулира “диалога” на местно и национално ниво между публичния, гражданския и частния сектор.

2.2.2. ОБРАЗОВАНИЕ И ВЪЗПИТАНИЕ

Още в средата на XIX век, Чепеларе вече е утвърден обществен,

административен и просветен център. Чепеларци посрещат освобождението с

две изографисани църкви, с добре уредени училища към тях и достатъчен

брой учители. Няма родопчанин, който да не е чувал за чепеларските

общественици, книжовници и учители – революционери като: свещеник

Марин Караджов, Васил Дечев, Стою Шишков, Антон Дечев, Тота Дончева и

др. Някои от тях са родени и израстват в Чепеларе, а други са приютени от

чепеларци, давайки им възможност за изява и препитание.

В момента в община Чепеларе функционират следните училища:

- **Основни училища** – четири:
 - ОУ “Цар Симеон I” – с. Павелско;
 - ОУ “Св.св. Кирил и Методий” – с. Хвойна;
 - ОУ “Климент Охридски” – с. Орехово;
 - ОУ “Бачо Киро” – с. Забърдо.

- **Средни училища** – три:

– СОУ “Васил Дечев” – град Чепеларе

Наследник на 167 – годишните традиции на образователното дело в родопския регион. От 1991 година училището работи освен по общообразователния учебен план и по учебен план на предпрофесионална подготовка “Бизнес и финанси” или “Организатор на труда в малко предприятие”. Прилага се програмата и методиката на Британската система за професионална подготовка, част от програмата TEMPOS на Европейската общност за бизнес обучение в Източна Европа. Освен диплом за средно образование, учениците получават и свидетелство за професионална квалификация. Показалите добри резултати получават и диплом – английски сертификат на колежа на северозападен Лондон.

– Професионална гимназия по туризъм – град Чепеларе, подготвя кадри в областта на управлението на туризма. Освен изучаване на английски език, придобиват компютърна грамотност, познания по счетоводство и финанси. В техникума се придобива средно-специално образование, курсът на обучение е 5 – годишен с прием след завършен 7 – ми клас.

– Професионална гимназия по селско и горско стопанство – град Чепеларе, обучава по следните професии – “Земеделски техник”; “Монтъор и водач на МПС”; “Механизатор в горското стопанство”.

На територията на общината работят пет детски градини:

- Обединено детско заведение – град Чепеларе,
- ЦДГ – село Богутево,
- ЦДГ – село Забърдо,
- ЦДГ – село Павелско,
- ЦДГ – село Хвойна,

Освен посочените училища в община Чепеларе съществуват и следните обслужващи звена:

– Ученическо общежитие – град Чепеларе – Предназначено да задоволява жилищните нужди на учащите се в град Чепеларе, които не са местни жители. С наличната си база може да изпълнява освен образователни функции, да бъде и център за спорт, развлечения, както и обект на туристическа дейност. Като сграден фонд е над 10 декара разгъната площ, към която има възстановителен център и плувен басейн.

– Общински детски комплекс – град Чепеларе: Осъществява образователната политика в организиране свободното време на учениците. Развити са предимно зимните спортове – ски-олимпийски дисциплини и биатлон. Учениците участват на републикански и международни изяви с много добри постижения.

– Дом за отглеждане и възпитание на деца лишени от родителска грижа “Дичо Петров” – град Чепеларе. Домът е единствен в Смолянски регион за възрастова група от 13 до 18 години. Приема деца от домовете в Широка

лъка, Орехово, Манастир. Децата са настанени в самостоятелни стаи с отделен санитарен възел. Обучават се предимно в Професионална гимназия по селско и горско стопанство. Основният проблем е реализацията и интеграцията на децата след завършване на средното образование.

– Дом за отглеждане и възпитание на деца лишени от родителска грижа “Надежда” – село Орехово. В дома се отглеждат и възпитават деца от 7 до 14 годишна възраст – пълни сираци, полусираци, извънбрачни и изоставени деца. Учат в основното училище в селото.

Със заповед на кмета на общината е създадена Общинска комисия за борба с противообществените прояви на малолетните и непълнолетните. Тя се стреми да сведе до минимум социалните патологии и противообществените прояви на децата, да създава условия за възпитание на коректни и толерантни междуличностни взаимоотношения, грижейки се за доброто им физическо и психическо здраве.

2.2.3. КУЛТУРА

Дългогодишни са традициите на община Чепеларе в областта на културата. Чепеларе и селищата около него отдавна са си извоювали водещо място сред населените места в Централните Родопи като светилник на духовността, давайки множество художници, артисти, музиковеци, поети и писатели.

В момента в община Чепеларе функционират 6 читалища:

- Читалище “Родопска искра” – град Чепеларе;
- Читалище “Никола Вапцаров” – село Хвойна;
- Читалище “Алеко Константинов” – село Павелско;
- Читалище “Родопско бъдеще” – село Орехово;
- Читалище “Христо Ботев” – село Забърдо;
- Читалище “Светлина” – село Богутево.

На територията на община Чепеларе съществуват следните музеи и музейни сбирки:

- Музей на родопския карст – единствен на Балканския полуостров, представя красотите на пещерите и пещерни експонати, запазени от зората на човешката история. Той разполага с площ 870 м² и има общо 9400 експоната. Създаването му е предшествано от основаването на пещерния клуб в града за проучване на пещерите в Родопите и благоустрояването на Ягодинската пещера, Ухловица и Дяволското гърло. Музеят има 4 раздела – “Минералогия, геология и петрография”, “Повърхностни и вторични карстови

форми”, “Биоспелеология” и “Пещерна археология”. Той разполага със зала с 60 места, лаборатория и библиотека с 730 тома научна литература.

- Музей на скиите и ски спорта – разказва за богатата история на скиите и ски спорта в региона. Идеята за създаването му възниква след победата на зимната олимпиада в Нагано през 1998 година на Екатерина Дафювска, чийто родно място е Чепеларе. Експозицията е на площ 70 м² и в нея са постъпили до момента 700 експоната.

- Музейна историко – етнографска сбирка към читалище “Родопско бъдеще” – село Орехово. Музейната сбирка притежава отлично оформена етнографска експозиция, съдържаща всички сечива и предмети използвани в бита на ореховеца до средата на XX век. Направени и изложени са родословните схеми на всички родове в селото. Експозицията притежава богат археологически материал, като някои от находките представляват изключителна ценност, особено керамиката.

- Етнографска изложба към читалище “Христо Ботев” – село Забърдо. Тя е отлично оформена. Притежава доста голямо количество експонати, които са умело съчетани с пана от дърворезба. Посетителите на изложбата освен с изложените експонати, ако желаят могат да се запознаят и с начина на изработването им, като посетят Центъра за традиционна култура, туризъм и устойчиво развитие към читалище “Христо Ботев”, намиращ се в същата сграда. Всеки експонат от изложбата може да бъде закупен, като изработването му бъде заявено в посочения вече център.

За по – доброто организиране на свободното време на учениците в град Чепеларе към Общинския детски комплекс са създадени: фолклорен танцов състав, група за модерни балет, гайдарски състав и сборна група “Електронни клавиши”. Всички те допринасят за развитието и популяризирането на традиционната култура и фолклор сред младите хора.

Чепеларе буди интерес и със своите етнографски особености и фолклор. Тук е съхранена уникална родопска архитектура (Узунската къща, Даскаловата къща и къщата на Стою Шишков), а изкуствените майсторки на губери, китеници, козаци и родопски черги продължават да радват и до днес ценителите на народното творчество.

2.3. РАЗВИТИЕ НА ИНФРАСТРУКТУРАТА И ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА

2.3.1. ТРАНСПОРТНА ИНФРАСТРУКТУРА

Транспортните връзки се свеждат само до автомобилен транспорт. Категорията на изградената пътна мрежа в общината е ниска. Липсват първокласни пътища. Основният път II-86 /Пловдив-Смолян-Рудозем-границата с Гърция (Ксанти)/ е второкласен. Пътят има средноденонощна годишна интензивност на движението 1743 МПС, от които 73.5 % леки автомобили, 21.3 % товарни автомобили и 5.2 % автобуси. Поддържа се от Пътно управление – Смолян. Предстоящата корекция на пътя ще използва

трасето на крайната улица от регулацията и ще бъде с четири ленти по 3.5 метра с разделителна ивица по средата. Това ще разтовари градския център. Останалите пътища са с дължина около 120 км., от които IV-ти клас са 80 км. и местни пътища около 40 км. Общината стопанисва и поддържа около 60 км. – IV-ти клас и местни пътища. Около 75 % от местните и 40 % от IV-то класните пътища са без трайна настилка, а останалите са с износена и на места изцяло разрушена асфалтова настилка. Тежките атмосферни условия и високопланинското разположение са фактор, значително увеличаващ разходите по поддържането и изграждането им. Отпуснатите средства са крайно недостатъчни и се изразходват само за зимно почистване от сняг и опесъчаване.

2.3.2. ВОДОСНАБДЯВАНЕ

Водоснабдяването на населените места в общината е решено по гравитачен и смесен (гравитачно - помпажен) начин. Малките населени места са захранени с питейна вода от собствени водоизточници, повечето изградени на обществени начала със закупени от общината материали. Недостиг на питейна вода в някои периоди на годината се чувства в град Чепеларе (във някои части на града) и особено в селата Павелско, Хвойна, Забърдо. За Чепеларе, Павелско и Хвойна е необходимо да се извърши ново зонирание, реконструкция и модернизация на съществуващата водопроводна мрежа, а за град Чепеларе е крайно наложително и изграждането на пречиствателна станция за питейни води.

Канализационната мрежа във всички населени места е заустена в реките преминаващи през тях, което замърсява речните корита и околната среда. На територията на общината има изградена само една пречиствателна станция, която пречиства отпадните води от курорта Пампорово. За град Чепеларе има изготвени предварителни проучвания и е предвиден терен за изграждане на ПСОВ. В процес на изграждане е канализационен колектор.

От голямо значение за общината е завършването на започнатите обекти в тази област.

2.3.3. ЕЛЕКТРОЕНЕРГИЙНА СИСТЕМА

Електроенергийната система в община Чепеларе се нуждае от развитие с цел стимулиране на икономиката и трансграничното сътрудничество.

Енергоснабдяването на потребителите в Чепеларе се осъществява от три възлови станции, към които има капацитет за допълнително натоварване с новопроектираните консуматори. За екстремни ситуации в трансформаторните постове, захранващи въжените линии и други важни консуматори са монтирани електрически агрегати. Техническото състояние на използваните съоръжения е добро. Недостатъчна е мощността в мрежата от трансформаторни постове.

Природните условия в общината дават възможност за използване и развитие на нетрадиционни източници на енергия – водната и слънчевата за задоволяване на местни нужди от електроенергия и отопление.

2.3.4. СЪОБЩИТЕЛНА ИНФРАСТРУКТУРА

Телефонната подсистема на територията на община Чепеларе е със сравнително добри връзки. Телефонната централа е от аналогов тип. Общият капацитет на изградените мрежи покрива 5320 телефонни поста. Част от населените места са включени в националната система за автоматично телефонно избиране. Съществува свободен капацитет и възможност за реструктуриране на териториалните мрежи за внедряване на цифрова техника. В град Чепеларе и к.к. Пампорово има покритие на GSM операторите МОБИЛТЕЛ и ГЛОБУЛ, мобилният оператор МОБИКОМ, и връзка с ИНТЕРНЕТ.

Районната пощенска станция Чепеларе извършва традиционните пощенски услуги като входяща и изходяща кореспонденция, колетни и бандеролни пратки, парично преводна дейност, факс услуги, вътрешна ускорена поща BULPOST, международна ускорена поща EMS и международни куриерски услуги Sky Pak..

2.3.5. ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА

Негативното въздействие върху компонентите на околната среда в рамките на община Чепеларе се свежда до повърхностните води и отпадъците.

Твърдите битови отпадъци са един от основните проблеми на общината. Източник на ТБО са отделните домакинства, хотели, хотелски комплекси и хижите. Малко са предприятията източници на промишлени отпадъци на територията на общината. Всички те разработват програми за управление на отпадъците, регламентирани със съответни закони. Отпадъците от дървопреработването се изкупуват от предприятия, притежаващи инсталации за изгаряне или се ползват за отопление. Част от тях се предават като суровина за целулозно – хартиената промишленост или се ползват за производство на брикети от дървесни частици.

Приоритетна задача пред общината е оптимизиране на системата на сметосъбиране и сметоизвозване, така че същото да се осъществява редовно и то от всички населени места, и през всичките сезони. Задължително трябва да се картират всички нерегламентирани сметища и да се преустанови депонирането на отпадъци в тях.

Поради факта, че много често изхвърлянето на отпадъци корелира с възпитанието на човека е необходимо да се работи с обществеността по метода на убеждението, а при невъзможност да се налагат санкции.

Необходимо е да се осмисли и възможността за разделно сметосъбиране и последващо рециклиране на отпадъците на първо време в рамките на град Чепеларе и при успех и в останалите населени места. Община Чепеларе има

разработена програма за управление на отпадъците, която е съобразена с Националната програма за управление на отпадъците 2003 – 2007 г.

С цел подобряване качеството на водите в общината на първо място необходимо изграждане на канализационен колектор и пречиствателно съоръжение.

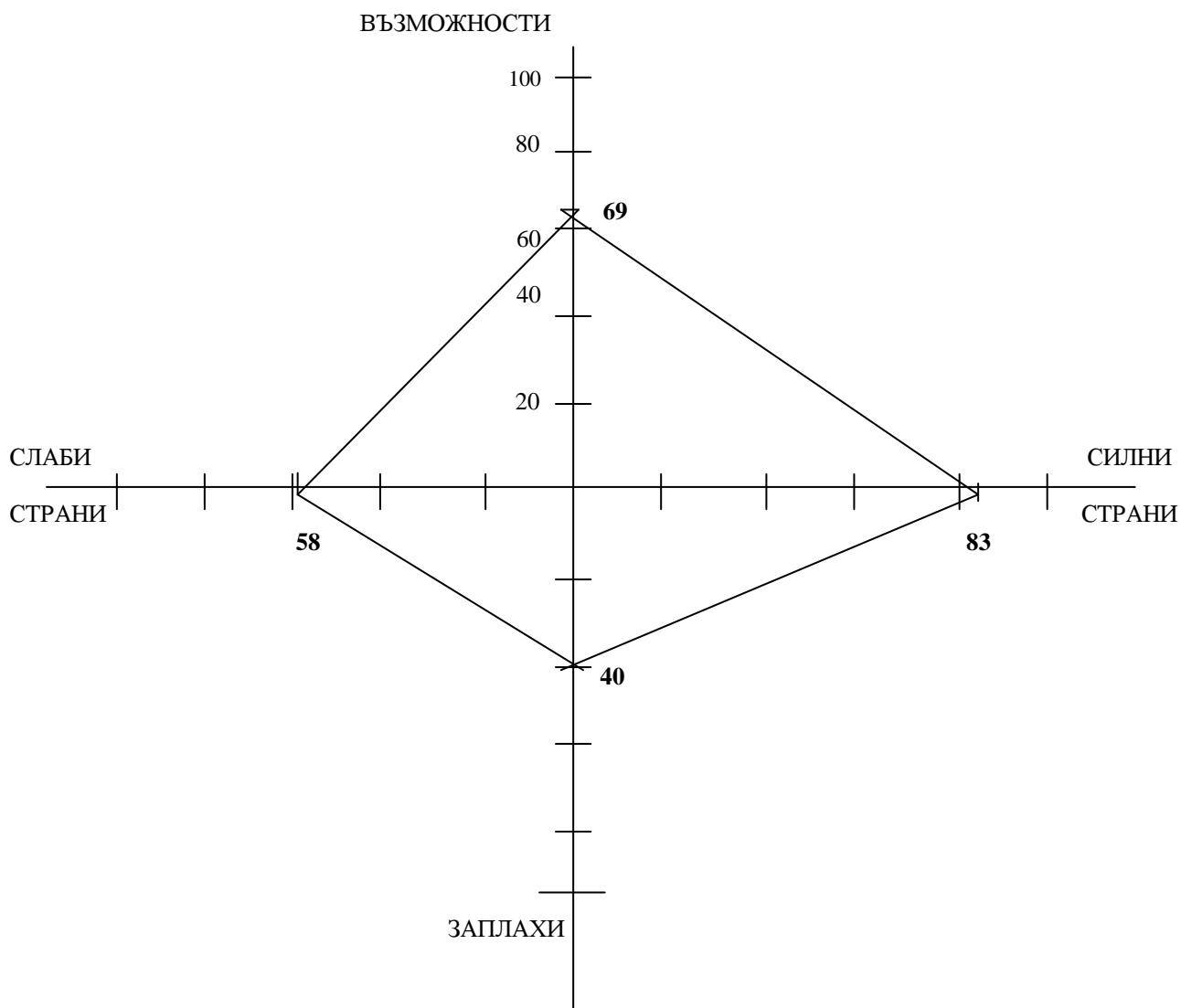
Удачно е изграждането на няколко микро ВЕЦ, което е добра алтернатива за икономическото развитие на база един от най – чистите начини за получаване на ел.енергия.

Може да се каже, че община Чепеларе ще се стреми към ограничаване на количеството отпадъци, предотвратяване на замърсяването на Чепеларска река и града, максимално възможно опазване на природата и природните ресурси.

3. СИЛНИ И СЛАБИ СТРАНИ, ВЪЗМОЖНОСТИ И ОГРАНИЧЕНИЯ ПРЕД МЕСТНОТО СОЦИАЛНО – ИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ (SWOT АНАЛИЗ)

	<i>SWOT</i>	<i>БАЛНИ ОЦЕНКИ</i>
	СИЛНИ СТРАНИ	
1.	Съхранена природна среда	8
2.	Наличие на множество паметници на културата	8
3.	Добро местоположение и условия за развитие на туризъм, дърводобивна и дървопреработваща промишленост	10
4.	Чиста околна среда	8
5.	73 % горски масиви	10
6.	Близост на туристически център с национално значение – Пампорово	7
7.	Опит и традиции в областта на туризма, картофопроизводството, производство на ски, дърводобив.	5
8.	Квалифицирана работна сила	8
9.	Добре развита спортна инфраструктура	9
10.	Ниско ниво на безработица	10
	СРЕДНА ОЦЕНКА	83
	СЛАБИ СТРАНИ	
1.	Липса на чужди инвестиции	9
2.	Амортизация на съществуващата инфраструктура	7
3.	Ограничени вътрешни финансови ресурси за развитие	7
4.	Слаба социализация на паметниците на културата	9
5.	Унищожени паметници на културата	9
6.	Ниско равнище на паричните доходи	8
7.	Трудна транспортна достъпност (само автомобилен транспорт) особено през зимните месеци	9
	СРЕДНА ОЦЕНКА	58
	ВЪЗМОЖНОСТИ	
1.	Изграждане на нова и разширяване на съществуващата инфраструктура	9
2.	Отваряне на границата с Гърция	8

3.	Използването на паметниците на културата за целите на туризма	9
4.	Развитие на бизнеса в областта на туризма и дървообработването	10
5.	Екопроекти	7
6.	Разнообразни форми на туризъм	7
7.	Комерсиализация на домашното стопанство	5
8.	Коопериране със съседни общини	4
9.	Развитие на туристическата реклама и инфраструктура	10
СРЕДНА ОЦЕНКА		69
ЗАПЛАХИ		
1.	Несигурни транспортни връзки	10
2.	Несигурни общински приходи	6
3.	Увеличаваща се зависимост от централното бюджетно финансиране	7
4.	Емиграция на населението	7
5.	Бързо променяща се законова уредба	10
СРЕДНА ОЦЕНКА		40

След направения SWOT анализ на община Чепеларе и след неговото графично изразяване се вижда, че общината се намира в квадранти 1, 2 и 4, които характеризират агресивната и диверсификационната стратегическа позиция, т.е. община Чепеларе се намира в най – благоприятните квадранти на стратегическото позициониране. Препоръчително е при формулирането на целите да се използват възможностите и силните страни на общината като по този начин ще се парират заплахите и слабите страни.

5. ВИЗИЯ. ГЛАВНА СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ. СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ И ПОДЦЕЛИ. ДЪРВО НА ЦЕЛИТЕ

ВИЗИЯ

Община Чепеларе – туристически център с развит зимен и летен туризъм; център за професионално обучение по туризъм, хотелиерство и бизнес. Използване по най-разумен и ефективен начин природните и културни дадености, за осигуряване на поминъка и просперитета на всички жители на общината, едновременно с това да задоволява културните, образователните и здравните нужди на

ГЛАВНА СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ

ПОВИШАВАНЕ И СТАБИЛИЗАЦИЯ НА ИКОНОМИЧЕСКИЯ И СОЦИАЛЕН СТАНДАРТ, ИЗГРАЖДАНЕ НА НОВА И ПОДОБРЯВАНЕ НА СЪЩЕСТВУВАЩАТА ИНФРАСТРУКТУРА

СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ И ПОДЦЕЛИ

- СТАБИЛИЗИРАНЕ НА ИКОНОМИКАТА
- ИЗГРАЖДАНЕ И ПОДОБРЯВАНЕ НА ИНФРАСТРУКТУРАТА
- РАЗВИТИЕ НА ТУРИСТИЧЕСКАТА ИНДУСТРИЯ
- РАЗВИТИЕ НА ДЪРВОДОБИВНАТА И ДЪРВООБРАБОТВАЩАТА ПРОМИШЛЕНОСТ

технологии и производства за по-висока степен на преработка на суровините	за целесъобразност при внедряване на подобни технологии; - Предоставяне на терени на предприемачи за инсталиране на преработвателни мощности.	Община Чепеларе	Общинска администрация Общински съвет	Промислени фирми	ЕС, ЕкоЛинкс	Постоянен	малкия и среден бизнес; Привличане на нови инвестиции; Създаване на нови работни места.
1.1.4. Привличане на чужди инвестиции, създаване на смесени предприятия	- Подпомагане включването на местни фирми в български и международни мрежи за обмен на бизнес информация, осъществяване и поддържане на контакти с чуждестранни представители на бизнеса.	Община Чепеларе	Общинска администрация	АЧИ АМСП	ЕС	Постоянен	Привличане на нови инвестиции; Създаване на работни места; Увеличаване контакта с чуждестранни фирми.
1.2. Развитие на високопланинско екологично селско стопанство							
1.2.1. Стабилизирание на картофопроизводството	- Насърчаване създаването на браншова организация на картофопроизводителите; - Стимулиране участието в стокови борси за селскостопанска продукция; - Насърчаване на засаждането на висококачествени и подходящи за региона сортове семена, осигуряващи висок добив; - Стимулиране създаването на картофопреработващи предприятия.	Община Чепеларе	Общинска администрация Общинска дирекция “Земеделие и гори”	Областна дирекция “Земеделие и гори” Център НПО	РБ, ЕС	2005-2013 г.	Запазване и развитие на традиционен поминък за населението.
1.2.2. Развитие на култивирано отглеждане на гъби,	- Проучване на подходящи терени за култивирано производство на гъби,						Развитие на един приходаизточник, свързан с

билки, горски плодове	<ul style="list-style-type: none"> - билки, горски плодове; Стимулиране създаването на условия за развитие на горе-посочената продукция; - Популяризиране на възможностите за развитие на култивираното отглеждане на гъби, билки, горски плодове като семеен бизнес. 	Община Чепеларе	Общинска администрация Общинска дирекция “Земеделие и гори”	Земеделски производители; БСЗР.	ЕС, Предприятия за управление на дейностите по опазване на околната среда /ПУДООС/	2005-2013 г.	перспективен бизнес.
1.2.3. Проучване възможности за производство на мед и медни продукти	<ul style="list-style-type: none"> - Популяризиране на възможностите за производство на мед и медни продукти като семеен бизнес; - Стимулиране създаването на условия за производство на мед; - Насърчаване създаването на браншова организация на пчеларите. 	Община Чепеларе	Общинска администрация Бизнес център-Девин	Пчелари; БСЗР, Център на НПО	ЕС, ПУДООС	2005-2013 г.	Развитие на един приходаизточник, свързан с перспективен и екологично чист бизнес.

	<p>водостоци и подпорни стени;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Снегочистване и поддържане на пътната мрежа; - Закупуване на снегочистващи машини-ротори и др. 						
2.1.3. Дозиграждане и благоустрояване на пътища с локално значение	<ul style="list-style-type: none"> - път за с.Дряновец – 2,1 км; - път Богутево-Лилеково – 6,7 км; - път Рожен-м.Караманица-Чепеларе-6,8 км; - -път Чепеларе-Асенец-х.Изгрев-10 км; - път Орехово-х.Персенк - 13 км. 	Община Чепеларе	ГУП, Областна администрация	МРРБ, МФ, ОА, МОСВ	РБ, МРРБ, ЕС-ФАР	2005-2013 г.	Подобряване на транспортните комуникации; Нови работни места; Намаляване на транспортните разходи; Намаляване риска от произшествия;
2.2. Развитие на енергийната система							
2.2.1. Използване на хидроенергийния потенциал на общината	- Проектиране и изграждане на малки ВЕЦ-ове по река Чая	град Чепеларе	НЕК	МРРБ, МФ, МОСВ и НЕК	РБ, ПУДООС, ЕС, СИФ, САПАРД	2005-2013 г.	Пълноценно използване на природните ресурси; Създаване на нови работни места.
2.2.2. Използване на нетрадиционни източници на енергия	- Проучване на възможностите и използване на слънчевата енергия за отопление на обществени и производствени сгради, обекти на социалната инфраструктура, туризма и селското стопанство.	Община Чепеларе	Общинска администрация	МРРБ, МФ, МОСВ, НЕК,	РБ, ЕС-RHARE, ПУДООС,	2005-2013 г.	Пълноценно използване на природните ресурси; Пестене на енергия; Повишаване качествата на околната среда; Стимулиране устойчивото социално-икономическо развитие на общината

2.3. Развитие на водостопанската система							
2.3.1. Подобряване на водоснабдяването на населените места	<ul style="list-style-type: none"> - Изграждане на пречиствателна станция за питейна вода в град Чепеларе; - Довършване водоснабдяването на село Павелско; - Проучване и проектиране допълнителни резервни водоизточници; - Изграждане водопровод Пампорово-Чепеларе; 	Община Чепеларе	Общинска администрация	МРРБ, МФ, ОА	РБ, ОБ, ПУДООС, СИФ, ЕС	2005-2013 г. 2005-2013 г. 2005-2013 г. 2006 г.	Повишаване качеството на питейната вода; Осигуряване на качествена питейна вода за цялото население; Преустановяване на режима на водопотребление в населените места в общината.
2.3.2. Реконструкция на вътрешна водопроводна мрежа	<ul style="list-style-type: none"> - Реконструкция на ВВМ - Чепеларе - Реконструкция на ВВМ в с.Богутево, Павелско, Хвойна, Забърдо. Проглед, Зорница, Орехово, Малеве, Острица, Лилеково и к.к. Пампорово 	Община Чепеларе	Общинска администрация	МРРБ, МФ, ОА	РБ, ОБ, ПУДООС, СИФ, ЕС	2005-2013 г. 2005-2013 г.	Намаляване загубите на питейната вода от водопроводната мрежа; Ограничаване използването на питейна вода за промишлени нужди
2.3.3. Изграждане на цялостна канализационна мрежа за отпадни води	<ul style="list-style-type: none"> - Изграждане на колектори за отпадни води по поречието на река Чая /за град Чепеларе/ - изграждане на колектор по поречието на река Забърдовска, преминаваща през село Забърдо; - Изграждане на колектор по поречието на река Ореховска, започващ от село Орехово, преминаващ през село Малеве и село Хвойна; - Изграждане на колектор по 	Община Чепеларе Община Чепеларе	Община Чепеларе Община Чепеларе	МОСВ, МРРБ,	РБ, ЕС, СИФ, ПУДООС, ОБ	2005-2013 г. 2005-2013 г. 2005-2013 г.	Опазване на почвите и водите от замърсяване; Повишаване на курортно-туристическите качества на община Чепеларе; Намаляване опасността от епидемии и заболявания; Повишаване качеството на

	<ul style="list-style-type: none"> реката, преминаваща през село Павелско; - Изграждане на колектор по реката преминаваща през село Богутево; - Проектиране и изграждане на пречиствателна станция за отпадни води в град Чепеларе; - Разширяване и модернизация на ПОСВ - Пампорово 	Община Чепеларе	Община Чепеларе			2005-2013 г.	живот
		Община Чепеларе	Община Чепеларе			2005-2013 г.	
						2005-2013 г.	
						2005-2013 г.	
2.4. Естетизиране на град Чепеларе							
2.4.1. Естетизиране на централната градска част							
2.4.2. Естетизиране на входа и изхода на града							
2.5. Подобряване състоянието на комуналното стопанство							
2.5.1. Подобряване състоянието на уличната мрежа, парковете, речните корита и зелените площи в град Чепеларе, всички села и к.к. Пампорово	<ul style="list-style-type: none"> - Подмяна на настилки; - асфалтиране на отделни участъци; - озеленяване и поддържане на тротоарните пространства; - подобряване на маркировките и актуализиране на знаковото стопанство; - Изграждане на паркинги за товарни автомобили и ИУМПС; - Изграждане на подпорни стени и почистване на речните корита. 	Община Чепеларе	Общинска администрация	МРРБ, МТ	ОБ, ПУДООС	2005-2013 г.	Подобряване безопасността на движението; Подобряване на туристическите качества на общината.
2.5.2. Естетизиране и	- Геодезично заснемане на						

<p>разширяване на гробищните паркове в общината</p>	<ul style="list-style-type: none"> - гробищните паркове; - Разширяване на съществуващите гробищни паркове; - Парцелиране на гробищните паркове; - Изграждане на алеи и подходи в гробищните паркове; - Изграждане на подходи до гробищните паркове; - Ремонт и изграждане на огради и монтиране на врати; - Изграждане на ритуални постройки към гробищните паркове в град Чепеларе; - Изграждане на съоръжение за полагане на урни в град Чепеларе. 	<p>Община Чепеларе</p>	<p>Общинска администрация</p>	<p>Местни поделения на вероизповеданията в общината</p>	<p>ОБ и дарения от страна на местните поделения на вероизповеданията в общината</p>	<p>Постоянен</p>	<p>Разширени и естетизирани гробищни паркове. Подобен достъп до тях и улеснено извършване на погребалните ритуали.</p>
<p>2.5.3. Оптимизиране на системата за събиране, транспортиране и обработване на отпадъците</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Приемане от Общински съвет и производствените предприятия на програми за управление на отпадъците; - Отреждане на място и изграждане на претоварна площадка за сепариране на отпадъка; - Осъществяване на мерки за разделно събиране на отпадъците и въвеждане на компостиране; - Закриване и рекултивация на общинско депо "Ракида"; - Отстраняване на нерегламентирани сметища; - Оползотворяване на 	<p>Община Чепеларе</p>	<p>Общинска администрация</p>	<p>МОСВ, БСЗР</p>	<p>ОБ, ПУДООС, ЕС</p>	<p>2005-2013 г.</p>	<p>Укрепване на контролните функции на общината по отношение образуването и третирането на отпадъците; Опазване на околната среда; Пестеливо използване на ресурси и намаляване на отпадъците; Намаляване на замърсяването на компонентите на околната среда; Пълноценно</p>

	дървесните отпадъци от дървопреработващите предприятия за производството на вторични продукти.						използване на суровините и материалите; Намаляване образуването на отпадъци; Повишаване на екологичната култура на населението.
2.6. Развитие на спортната инфраструктура							
2.6.1. Подобряване на съществуващата спортна инфраструктура	<ul style="list-style-type: none"> - Закупуване на утърквателни машини и оръдия за сняг ; - Реконструкция на басейн и прилежащите към него фитнес зала и зала за обща физическа подготовка; - Реконструкция на съществуващата в ПГ по туризъм зала за баскетбол и волейбол; - Реконструкция на съществуващата в ПГ по туризъм зала за борба; - Реконструкция на съществуващата в ПГ по СГС зала за волейбол; - Реконструкция на училищните дворове и превръщането им в спортни игрища. 	Община Чепеларе	Общинска администрация	Училища и училищни настоятелства, спортни клубове, СХРТ, Фондация “Обществен фонд-Чепеларе”,	Собствени приходи на партньорите, ММС, Частен капитал, ОБ и собствени средства на общината, международни финансиращи организации	2005-2013 г.	Създаване на условия за спортуване, както за местните жители, така и за гостите и туристите в общината. Разнообразяване на туристическото предлагане и целогодишно използване на базата.
2.6.2. Изграждане на нова спортна инфраструктура	<ul style="list-style-type: none"> - Завършване изграждането на стационарен ски-влек “Мечи чал”; - Изграждане на ски-писти “Мечи чал”; - Изграждане на нов многофункционален 			Училища и училищни	Собствени приходи на		Създаване на условия за спортуване, както за местните

	<ul style="list-style-type: none"> - горепосочената база; - Поетапно обновяване и внедряване на нови информационни технологии; - Създаване и обзавеждане на места за извънучилищни дейности; - Постепенна подмяна на обзавеждането в гореизброените обекти; - Стимулиране на извънучилищни прояви, групи по интереси, ученически и професионален обмен и др. 		<p>Читалища, Музеи, НПО</p>	<p>Музеи, НПО</p>	<p>Собствени приходи на кандидатстващите организации, Програми към МК,, МОН, ММС и др.</p>		<p>– новите изисквания в тази област, създаваща условия за модерно и съобразено със стандартите на ЕС образование, възпитание и култура.</p>
<p>2.7.2. Оптимизиране и рационално използване на съществуващата инфраструктура в областта на социалните дейности и развитие на неправителствения сектор</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Текущо поддържане на социални обекти; - Изграждане и обзавеждане на съответна база ; - Насърчаване създаването на нови НПО; - Програми за обучение в областта на социалните дейности и неправителствения сектор; - Обновяване и внедряване на нови информационни технологии в неправителствения сектор; - Стимулиране създаването на местни или привличането на външни организации, предоставящи социални услуги. 	<p>Община Чепеларе</p>	<p>Общинска администрация Център на НПО</p>	<p>НПО със социална насоченост, Фондация “Обществен фонд-Чепеларе”</p>	<p>ОБ, ЕС, ПРООН, МТСП, МЗ и други донорски програми</p>	<p>Постоянен</p>	<p>Развит неправителствен сектор, разполагащ със съвременна материална база. Оптимизирана и рационализирана социална инфраструктура.</p>
<p>2.7.3. Подпомагане на социалната интеграция на проблемните и малцинствени групи от населението</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Създаване на система за домашен социален патронаж; - Разработването на програми за придобиване и 						<p>Успешна социална</p>

	<p>повишаване на професионалната квалификация на проблемните и малцинствени групи;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Организиране на обучения, запознаващи малцинствените групи с правата на човека и малцинствата; - Разработване на проекти насочени към преодоляването на социалната и културна изолация; - Разработване и внедряване в училищата на интеркултурни програми на обучение. 	Община Чепеларе	Общинска администрация Дирекция “Социално подпомагане”	НПО Център за интеркултурни изследвания и партньорство-София	МОН, МТСП, ОБ, ЕС и други донорски програми	Постоянен	интеграция на проблемните и малцинствени групи от населението и гарантиран интеркултурен диалог.
2.7.4. Създаване на консултативен център за деца и родители	<ul style="list-style-type: none"> - Създаване на консултативен център за деца и родители; - Развиване на социални услуги за превенция на децата с асоциално поведение като: семейно консултиране, обучителни програми за деца и родители и др. 	Община Чепеларе	ОБКБППМН	Сдружение “Училищно настоятелство “Васил Дечев”; Общинска администрация	Програма за безвъзмездна помощ към Правителството на Япония, ОБ	2005-2013 г.	Свеждане до минимум на социалните патологии и противообществените прояви на децата, създаване на условия за възпитание на коректни и толерантни междуличностни взаимоотношения. Добро физическо и психическо здраве на децата от общината.
2.7.5. Дейности относно спазване правата и закрилата на децата	<ul style="list-style-type: none"> - Намаляване на условията, пораждащи извършването на негативни прояви; - Системно провеждане на индивидуално-възпитателна работа с деца, извършители на противообществени прояви и поддържане връзка с техните родители; - Системен контрол на 	Община Чепеларе	ОБКБППМН	Ръководствата на училищата, намиращи се на територията на общината; Сдружение “Училищно настоятелство “Васил Дечев”;	ОБ,		Спазване правата на децата и тяхната закрила.

	<p>поведението на застрашените деца с асоциално поведение;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Провеждане на различни спортни, културни и други мероприятия с цел гражданско възпитание и предлагане на алтернативни форми за реализация; - Координиране дейността на местната власт с държавните и обществените органи и организации, имащи пряко отношение към спазването на правата и закрилата на децата. 			<p>Общинска администрация</p> <p>Отдел “Закрила на детето”</p>	<p>Програми към МТСП,</p> <p>ЕС</p>	2005-2013 г.	
2.7.6. Дейности относно закрита на децата в риск	<ul style="list-style-type: none"> - Осигуряване на условия за достъп до детските градини и гарантиране на задължителната предучилищна подготовка за децата от високорисковите общности; - Създаване на възможност за обучение и професионална подготовка на деца, отпаднали от общообразователната система; - Разработване на система за контрол на посещаемостта на учебните занимания от децата в рисковите семейства; - Организиране на кампании за преодоляване на негативните нагласи и повишаване на 	Община Чепеларе	ОБКБППМН	<p>Ръководствата на училищата, намиращи се на територията на общината;</p> <p>Сдружение “Училищно настоятелство “Васил Дечев”;</p> <p>Общинска администрация</p> <p>Отдел “Закрила на детето”</p>	<p>ОБ,</p> <p>Програми към МТСП,</p> <p>ЕС</p>	2005-2013 г.	<p>Закрила на децата в риск и гарантиране на задължителната им предучилищна подготовка.</p> <p>Повишаване посещаемостта на учебните занимания и осигуряване на професионалната подготовка на деца, отпаднали от общообразователната система.</p>

	обществената информираност относно превенцията на проблемните деца в общината.						
--	--	--	--	--	--	--	--

3. Развитие на туризма

3.1. Стимулиране на туристическия бизнес							
3.1.1. Насърчаване на предприемачеството в областта на туризма	<ul style="list-style-type: none"> - Създаване на правила за поддържане на общата инфраструктура на туристическите обекти; - Оптимизиране на разрешителния режим за проектиране и строителство на нови туристически обекти; - Изграждане на паркинги за леки автомобили. 	Община Чепеларе	МРРБ, МИ, Местен съвет по туризъм /МСТ/, Общ. администрация, ОбС				<ul style="list-style-type: none"> - Привличане на инвестиции - Осигуряване на средства за модернизация на базата - Подобряване на мениджмънта
3.2 Подобряване и развитие на материално - техническата база							
3.2.1 Развитие на съпътстващата туристическа и техническа инфраструктура	<ul style="list-style-type: none"> - Реконструкция и изграждане на нови въжени линии и ски-писти - Изграждане на спортни обекти и съоръжения за зимни спортове – сноуборд, биатлон - Изграждане на спортни обекти за летни спортове – тенис, - Изграждане на обекти за екстремни спортове – скок с еластични въжета, 	Община Чепеларе	Туристически и търговски дружества, Общ. администрация	ОбС			Повишаване капацитета на обслужване и привлекателността на района

	<ul style="list-style-type: none"> делтапланери и др; Изграждане на рампи за скейборд. 						
3.3 Разнообразяване на туристическото предлагане и подобряване качеството на услугите							
3.3.1 Развитие на местните занаяти	<ul style="list-style-type: none"> Актуализиране на съществуващата база данни за занаятчиите в общината; Създаване на указател и рекламни материали за представянето на местните занаяти в страната и чужбина; Насърчаване създаването на браншова организация на занаятчиите в общината; Организиране на постоянни и сезонни изложби и базари на художествените произведения; Насърчаване участието на местните занаятчии в изложби, базари и туристически борси в страната и в чужбина; Създаване на демонстрационен център на занаятите в град Чепеларе, състоящ се от 9 самостоятелни родопски къщи – работилници; Създаване на демонстрационни центрове на занаятите в прилежащите села. 	Община Чепеларе	Общинска администрация	Читалища, Център на НПО, БСЗР	МИ, МК, ЕС, ОБ и други финансиращи организации	Постоянен	Повишаване привлекателността на района и разнообразяване на туристическото предлагане. Разкриване на нови работни места и алтернативни форми на заетост.
3.3.2. Социализиране и използване на културно-историческото	<ul style="list-style-type: none"> Създаване на общински архив за недвижимите паметници на културата и 						

<p>наследство, фолклорни и културни прояви за туристически цели</p>	<p>обектите на недвижимото културно-историческо наследство;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Реставрация на архитектурни, художествени и исторически паметници на културата и адаптацията им за туристически нужди - Подобряване организацията и рекламата на регионалните културни и фолклорни прояви-събори, надпявания, фестивали, концерти и конкурси; - Издаване на информационни и рекламни материали, популяризиращи паметниците на културата и местния фолклор. 	<p>Община Чепеларе</p>	<p>Общинска администрация</p>	<p>БААТ, АРО, СХРТ, Център на НПО, Читалища</p>	<p>ЕС, ОБ, НИПК, МК и други финансиращи програми</p>	<p>Постоянен</p>	<p>Повишаване привлекателността на района и използване на културно-историческото наследство, фолклорните и културни прояви за туристически цели</p>
<p>3.3.3. Развитие на пешеходния и екотуризъм</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Проучване и развитие на специфични родопски туристически маршрути; - Проучване, изграждане и маркировка на нови “екопътеки” и оптимизиране на съществуващите; - Приспособяване на подходящи екопътеки за нуждите на хора с увреждания и възрастни хора; - Проучване възможността за организиране на планински велотуризм и изграждане на велопътеки; - Възстановяване на парк “Таванчика”; - Социализиране на природния феномен “Чудните мостове – Еркюприя”; 	<p>Община Чепеларе</p>	<p>Общинска администрация СХРТ</p>	<p>АРО,МИ, туроператори БСЗР, Сдружение “Съвет по туризъм- Чепеларе”, Сдружение “Съвет по туризъм- Орехово”, Туристическо сдружение “Родопска светлина”</p>	<p>МИ, ЕС, МТСП, туроператори и други финансиращи и организации</p>	<p>Постоянен</p>	<p>Разширяване на туристическото предлагане и съхраняване на местната природа, както и опазване на природните забележителности.</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - Проучване на възможностите за развитие на други алтернативни форми на туризъм. 						
3.3.4. Обучение и квалификация на кадри заети в сферата на туризма	<ul style="list-style-type: none"> - Организиране на ежегодни професионални и езикови обучения на кадри заети в туризма; - Професионални обмени с водещи браншови организации; - Периодично запознаване на предлагачите туристически услуги с промените в нормативната уредба; - Организиране на ежегоден производствен стаж на ученици от ПГ по туризъм-Чепеларе, с цел улесняване на бъдещата им професионална реализация. 	Община Чепеларе	Сдружение “Съвет по туризъм-Чепеларе”, Общинска администрация СХРТ	ПГ по туризъм-Чепеларе, АРО,МИ, БСЗР, Сдружение “Съвет по туризъм-Орехово”, Туристическ о сдружение “Родопска светлина”	МИ, ЕС, МТСП, туроператори и други финансиращ и организации	Постоянен	Повишаване качеството на обслужване, повишаване на конкурентноспособността на туристическите обекти, преодоляване на езиковата бариера, привличане на платежоспособни туристи.
3.4 Информационно и институционално осигуряване на туристическата дейност							
3.4.1 Информационно и рекламно обслужване на туризма	<ul style="list-style-type: none"> - Изграждане на ТИЦ в село Хвойна и к.к. Пампорово; - Промоция на туризма в Родопския регион; - Координиране дейността на общинските туристически информационни центрове /ТИЦ/ в региона и съвместно разработване на нови туристически продукти; - Създаване и реализиране на проект за уеднаквяване на рекламните и информационни табели в общината; - Предлагане на 	Община Чепеларе	Сдружение “Съвет по туризъм-Чепеларе”, Общинска администрация СХРТ	ПГ по туризъм-Чепеларе, АРО, БСЗР, Сдружение “Съвет по туризъм-Орехово”, Туристическ	МИ, ЕС, ОБ туроператори и други финансиращ и организации	Постоянен	Подобряване на информационното обслужване и развитие на рекламата на туризма в общината. Повишаване на известността на региона в национален и световен мащаб.

	<p>информационни и др. услуги на туроператори и туристи;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Разработване и изпълнение на програма за рекламиране на общината като туристически център; - Участие в национални и международни туристически борси; - Поддържане и актуализиране на интернет страница, представяща туризма в общината; - Разработване на проекти за издаване на рекламни материали като: карти, брошури, дигитални и др.; 			<p>о сдружение “Родопска светлина”</p> <p>РТА “Родопи”</p>			
3.4.2. Стимулиране на сътрудничеството между предлагащите туристически услуги в регион Родопи	<ul style="list-style-type: none"> - Създаване на връзки между туристическите неправителствени организации в региона; - Създаване на връзки между туристическите браншови организации в региона; - Създаване на вертикална структура на взаимодействие между НПО, браншови организации, бизнес и местна власт; - Развитие на връзките с международни финансови организации, работещи в областта на туризма; - Създаване на връзки между предлагащите туристически услуги в региона и международни туристически центрове. 	Община Чепеларе	<p>Сдружение “Съвет по туризъм-Чепеларе”,</p> <p>Общинска администрация</p> <p>СХРТ</p> <p>РТА “Родопи”</p>	<p>АРО,</p> <p>БСЗР,</p> <p>Сдружение “Съвет по туризъм-Орехово”,</p> <p>Туристическо сдружение “Родопска светлина”</p>	МИ, ЕС, ОБ туроператори и други финансиращи организации	Постоянен	Привличане на нови туристи и инвеститори в региона. Увеличаване на доходите и подобряване на жизнения стандарт на местното население.